

rodi ponemčujetejo, rečem vam, da slabo službo delate Avstriji. Ako pa hočete Slovence za slabe Avstrijance sumnjovati, pokažite dokaze za to. Ali se je slovenski narod kdaj izneveril cesarju ali državi. Ali hočete ali smete dvomiti nad zvestobo naroda, ki je tolikrat zvesto prelivajo svojo kri za državo? Slovencem je prirojena zvestoba. Če pa nečete tega verjeti, držite nas saj za toliko pametne, modre, da se zvesto držimo Avstrije, ker vemo, da, če ona propade, pade naša bran, in vojska postane med Nemci in Italijani za našo deželo. Mi se tedaj zvesto držimo Avstrije, če nam je kot drugim narodom pravična! (Dobro! na levi.) In kdor občuti le malo pameti, reče, da mi ne moremo spadati k tistim, ki so zoper obstanek Avstrije. In kdor nam to podtika, nima toliko pameti, da bi našo pamet zapopadel! (Dobro! dobro!) Na propad Avstrije dela le nemška politika, nemškutarstvo dela vedoma ali nevedoma na propad in noče tega spoznati. Ali je to avstrijski patriotizem, če se le dela za „veliko Nemčijo“? Nikakor ne! Kadar bode zopet treba braniti cesarja, bodo Slovenci povsod za cesarja žrtvovali svojo krv in tako zopet izpolnili svojo sveto dolžnost.

Jaz moram reči, da se le čudim, kako da se more v tem razodeti, le količkanj govoriti, da bi šole dobre bile, če Slovenec pride kot Nemec iz šol! Ali je drugače izvrstna, ali se sploh v njej kaj nauči, na tem vam ni nič ležeče, da le o njej svojo narodnost popolnoma zgubimo, to je vaše geslo! (Pravo! pravo!) Eno pa je gotovo, naše šole, posebno ljudske šole, ne bodo poprej napredovale, dokler ne bodo národne, in zato take hočemo imeti. (Dobro!)

Nazadnje sta gospoda Dežman in dr. pl. Kaltenegger rekla, da smo mi, ki smo to postavili izdelali, prehudo obsodili tisti duh, ki v vladni postavi veje in da smo mi kazali, da nimamo nobenega potrpljenja interkonfesionalnega, da ne priznavamo nobene druge cerkve, in sploh se je sklicavalo na to, da tudi v državni postavi to drugače stoji zapisano. Jaz pa rečem to, da v osnovi, katero je vlada predložila, sta dva paragrafa, ktera zastran tega odločujeta, koliko število mora biti drugih verozakoncev, da imajo pravico v krajnem, kantonskem ali deželnem šolskem zastopu biti zastopani in po tem bi jih v Ljubljani moralo biti 500 duš, da bi imeli pravico zastopnikov; toliko jih pa pri nas v deželi ni nikjer drugzega verozakona. Mi bi nikakor ne hoteli komu kratiti pravice v postavi izrečene. Ako bi od ktere cerkve toliko spoznavalcev bilo, kolikor jih zahteva postava, gotovo bi jim bili postavili isto pravico, kakor katoličanom. V sporočilu je že sicer temeljito rečeno, da drugih verozakonskih — razun evangeljskih — razmer pri nas ni, in le še to donesem, da je na vsem Kranjskem 319 evangeljskih in sicer avgsburškega in helvetskega spoznanja, in da v Črnomlju je 231 duš grškega spoznanja, toliko, da bi se v naši postavi morali na to ozirati. Mi pa postavimo delamo za naše okoliščine, — kako se nam tedaj mora očitati, da bi bili „intolerantni“?

Na zadnje še gosp. Kromerju odgovorim: on pravi, da imamo čuda veliko hudodelnikov v naši deželi, in da je temu gotovo to krivo, da so naše šole slabe, da je šole duhovščina slabo vodila, in da se ji tedaj upliv na šole odvzeti mora. Čudno dosledovanje! Prvič nima sama duhovščina nalogoboljšati ljudstvo, ampak tudi uradniki. Če je slaba omika kriva hudodelstva, ima o tem tudi vlada zadolženje po svojih organih. Če so pa šole preslabe, je tega kriva bila „germanizacija“, ker se je ponemčevalo, namesto podučevalo ljudstvo v šolah. Napravimo pametne, izobraživne „slovenske“ šole, in zboljšala se bode omika. In glejte, tako se s tem tudi vjema neko spoznanje nekih

uradov; o tem morem sledeče povedati: Jaz, ko predsednik slovenske Matice sem bil naprošen, da bi dajali v kaznilnice ali ječe „slovenske“ knjige, da bi jih tam hudobneži brali in se poboljšali. Še le takrat se spominjo, da je naše ljudstvo slovensko, kadar v ječo pride, namesto, da bi mladino dobro odgojevali, ko je še dobra in čvrsta, ne v nemškem, ampak v slovenskem jeziku. Sicer bode tudi za naprej Slovence v ječi v slovenskem jeziku zboljševati morali. Tako se kaže iz vsega, da šole bomo zboljšali, če postanejo za slovensko ljudstvo slovenske, ne pa šole „germanizacije“. (Dobro! na levi.)

Opomin Slovincem.

Nikar v jutrovo Indijo!

Cesarski konsul v Bombay-i poroča, da se v jutrovi Indiji čuda veliko ljudi iz Avstrije brez zaslужka okoli klata in konsulat za milošnjo nadlegova. V zaupanji na dobro srečo zahajajo tje, al neizrečeno se goljufajo. Če tudi skor ni verjeti, da med onimi nesrečnimi ljudmi so tudi ljudje našega naroda, si vendar ne moremo kaj, da ne bi resno opomnili tudi naših rojakov, naj se nihče v omenjeno deželo ne podá, kdor nima kakošnega stanovitnega zaslужka ondi že naprej zagotovljenega, sicer ga ne čaka drugzega — kot beraška palica!

Dopisi.

Iz Zagreba 18. dec. — Omenite drage „Novice“, da 9. dne t. m. je naše društvo „Kolo“ dalo sijajni koncert, ki je bil z veliko hvalo sprejet. A to ni nič čuda novega, da je vrlo vaše društvo „Kolo“ se odlikovalo s sijajnim koncertom — bode rekel ta ali uni. Istina je to, al saj Vam zatega voljo ne pišem teh vrstic. A tudi zato ne, da bi naznanil, da je naš in vaš klasični Kurelac spisal krasen prolog temu koncertu, ki je bil na korist glavnici društveni, — saj bi le pravil le-to, kar že vsak ugane, kdor pozna zanimivo Kurelčevo peró. A kaj neki nam hočete pisati, ako morebiti tudi tega ne, kako lepo so se vršile overture, — kako lepo je pel moški zbor? Zdaj, drage „Novice“, ste pravo zadele: kako lepo je pel moški naš zbor Vaš Ipavčev: „Kdo je mar.“ To sem Vam hotel priobčiti, da vedite Slovenci, kako omiljen nam je Hrvatom Vaš po pravici imenovani veliki zbor, Ipavčev krasni zbor. Če tudi smo ga že mnogokrat čuli, zmiraj nam je mil in drag. Pa saj pojete tudi Vi radi hrvaške, i tako je pravo; to je bratinska vzajemnost. Živila!

Iz Ipavskega 10. dec. — Slehern izveden Slovenec vé, da Ipavcem, Bricem in Brežanom, pa tudi drugim Primorjanom je vinska trta najboljša mati. In ker je tudi doljenim Krajncem in Štajarcem najmočnejša podpora, zato je menda prav, ako se večkrat kaj o njej pomenimo. Kajti treba je napredovati v materialnosti, to je, v pomočkih za vsakdanji kruhek, kakor v duševnosti.

Častite čitatelje pa prosim, naj ne pričakujejo obširnega podučevanja od mene o vinoreji, in tudi ne prosim, da bi kdo si s spisi vinorejskimi glavo belil — marveč le to prav lepo prosim: ozrimo se na neprecenljivo knjigo, kojo so bili neumrli M. Vrtovec pred 24 leti spisali.

Čeravno je koristen tudi „Umni vinorejec“, kojega je bilo društvo sv. Mohora lani na svitlo dalo, vendar se mi prečudno zdi, da društvo ni rajše znamenitnejše

knjige Vrtovčeve ljudstvu priobčilo. Za Vrtovcem je težko pisati vinorejo.

Vsak, kdor je vsaj enkrat Vrtovčevo „Vinorejo“ marljivo prečital in kdor podnebje in naše ljudstvo pozná, in kdor pomisli, v kako malo iztisih je leta 1844. (z „Novicami“) med ljudstvo zlezla, mora meni prikladati, da družega natisa omenjene knjige potrebujemo kakor riba vode.

Ker je bil rajni Vrtovec tako jasnega uma in goreče ljubezni do nas, slobodno trdim, da, kar je bilo potrebnih vednosti o vinoreji do onega časa, je gotovo v omenjeno knjigo povzel. In ker je nepozabljivi rodoljub poleg potrebnih podukov o vinstvi tudi o drugih rečeh govoril, in je knjiga tudi nevinskim krajem koristna, bilo bi prav, da bi kranjska kmetijska družba ali Matica, ali družba sv. Mohora koj koj drugi natis omenjene knjige oskrbela.

Ne le samo prostakov, nego bojim se, da tudi omikanih niso Vrtovčevi poduki dovolj prešinili. Tisto bojazen vriva mi celó sestavek „Ipavska vina“, kojega so „Novice“ iz „Domovine“ posnevsli v 42. listu t. l. priobčile. Čeravno je dopisnik omenjenega sestavka marsikaj prav rekel, vendar se mi čudno zdi, da je več vedel za nemca Babo-ta nego za domačina Vrtovca. Da je baron Babo učen mož, more se verovati, ali da bi tak gorko ljubezen kot rajni Vrtovec do nas imel, tega ne verujem. Sicer tudi rečem, da še ne vem, da je Babo kaj tacega rekel v povzdigo našega vinstva, česar ne bi bil Vrtovec zapisal.

Važniši pogrešek v omenjenem sestavku se mi zdi le to, da pisatelj ne gré v soglasji z Vrtovcem zastran mnogovrstnosti trt. Vrtovec zagovarja mnogovrstnost, oni g. pisatelj pa jo skor graja. Vrtovec pravi med drugim, da „kakor šopek, spleten iz več sort cvetic, lepši diši kot posamesna (cvetica), ravno tako tudi vino iz več sort grozdja ima žlahniši duh“ itd. — Jaz stojim na strani gosp. Vrtovca. Al, predragi moji! Med sortami in sortami so razločki veliki; če zagovarjam mnogovrstnost trt, vedite, da hvalim le tiste, ki do bendime enako in popolnoma dozoriyo, nikar pa različnih in prekasnih, kojih grozdje zmeca še le v drugi polovici septembra meseca.

Predragi! koga izmed nas ne žali glas, da ipavsko vino ni stanovitno? Al kdo je tega kriv? Mi sami! Naj bi le preksolnčja žlahne kolči sadili, jih po zlatih vodilih Vrtovčevih redili! Naj bi po njegovih ukih z moštom in vinom ravnali, brez vseh čudežev bi naša gorka dolina taka vina dajala, da bi jih Evropa čislala. Al kakor pri drugih vejah kmetijstva, tako tudi pri vinoreji staro kopito dosti nadleguje.

Da bi pa nas Ipavcev drugi ne imeli za pretrdne zaspance, naj omenim še drug vzrok. Odkar je naše bližnje Furlane, brate Istrijane in Brežane prehuda grozdna trohnoba zadela, so se naša srednja pa tudi nizka vina lahko po visoki ceni prodajala. Zatega del je pa skor vse Ipavce strastna želja objela, le več no več vina pridelovati, premalo maraje za to, ali bojo tudi dobra ali ne. Ta namen doseči se je po takih trtjah hrepenelo, ki dajejo dosti vina.

Vse svoje in sebe zastavim, da, če bi bili v zadnjih 15 letih toliko rebole, muškateljke, malvazije in drugih cukrenih trt, poleg hvaljene grganije, namesti glere, zelenike, klarne meje in drugih vodenih trt zasadili, bi danes veliko lepšo pesem ipavskim vinom peli.

Predragi moji! Oprostite, da Vam Ipavec Ipavcem na lice rečem, da veliko slavo in ceno našim vinom zahtevati, a za bolja vina ne si prizadevati, to ni pametno. Naravna — Bogu in ljudem dopadljiva — sredstva vinoobdržljivosti prezirati, a nasproti po nenaravnih in škodljivih sredstvih hrepeneti, to je nespametno!

Toraj, ker dobro vem, da nevednost je ljudska nesreča največa, z ravno tako gorečnostjo drugi natis Vrtovčeve „Vinoreje“ priporočujem, s kakoršno ga je on pred 24 leti spisal. Ker smo pa v preteklih 24 letih v jezikoslovji lep korak naprej storili, bilo bi menda prav, da bi kak učen možak na tanko pregledal omenjeno knjigo in kjer je treba, jo popilil in na nove oblike zavrnil.

Prisrčni! Poslušajmo moža, ki je za nas živel, delal, a prezgodaj umrl. Čitajmo in ubogajmo „Vinorejo za Slovence“, a dohajala bode našim vinom hvala in slava, nam pa lepi denarci v listnice in žepe naše.

Domoljub.

Iz Planinske okolice 18. dec. (Naše gozdne razprave, raba slovenščine, samostalnost županij in še nekaj.) Gozdne razprave se pri nas kaj počasi izvršujejo, akoravno se v tej zadevi mnogo let obravnuje, pooblaščenci iz raznih krajev prosijo z besedo in pismeno in se pritožujejo, hodijo sèm ter tjà, tratijo čas in mnogo denarjev, a vsemu temu se ne vidi dokaj vspeha; med tem pa se posamesnim opravičenim škoda godi; gozdi se od dne do dne vedno bolj in bolj vničujejo, ljudem se dostikrat le po dolгих ovinkih daje potrebni les za domače stavbene poprave in kurjavo. Da v taci okoliščinah je mnogo prestopovalcev gozdne postave, ni čuda. Če omenimo, da je bilo zaradi tega tekočo leto uže čez 1400 ljudi z zaporom kaznovanih brez teh, ktere je sodišče kaznovalo, in so bili ti dostikrat v takej gnječi kakor drobnica v hlevu, to ni preveč rečeno in je gola resnica, ktera se tajiti ne dá. Da se s temi ljudmi dotični zapisniki pri obravnavah le v nemščini pišejo in da se jim le nemške razsodbe pošiljajo, je pa ravno tako gotovo, kakor to, da imamo §. 19. v državljanskih pravicah — še zmiraj le na papirji. — Naša županstva se vedno bolj in bolj svojih pravic in dolžnosti zavedajo in precej dobro v samostalnosti napredujejo in opravljajo svoja lastna in izročena podrečja; nektera pazijo tudi na to, da željam seljakov s slovenskimi pismi ustrezajo; al žalostno je to, kar smo zadnji čas zapazili, da jim glavarstvo izročuje le brezplačna opravila, druga, na primer, rubežni zaradi zaostalih davkov, od ktere se sme tudi za opravilo malo plačilo terjati, pa po svojih posebno najetih služabnikih oskrbuje. Kdor eno opravlja, naj bi tudi drugo. — Nikakor pa ne moremo zamolčati, kar smo slišali te dni iz zanesljivega vira, in sicer to-le: prišel je namreč včeraj neki od glavarstva poslan sluga k nekej veči fari objaviti razglase; ta človek je najpoprej prosil občinskega slugo za razglašenje, in ker ta ni hotel tlake delati, začel je prvi razglase sam in tako silabirati, da ga ne eden iz poslušalcev ni razumel, kaj da hoče povedati. Ko so poslušalci prepričani bili, da je njih poslušni zastonj in ni nič razumeti mogoče, so ga nazadnje pustili samega. Ker dotičnemu uradu morebiti to ni znano in bi morebiti posamesni seljaki zategadel utegnili škodo trpeti, zato to reč tukaj očitno povemo. Naj bi se na dotičnem mestu pazilo na to, da se razglasi objavljajo tako, da se bo moglo reči, razglas se je objavil. Če moramo plačevati, povejte nam tudi, kaj se mora zgoditi, ne pa, da bi se nam brez potrebe plačila nakladala.

Iz Žabnice pri Škofji Loki 18. grudna. *) — 1840. leta smo po mnozih ovirah in težavah dobili k nam prvega duhovnega pastirja, kterege na svoje stroške vzdržujemo. Kako da nam je duhoven potreben,

*) Ker nam niso okoliščine Žabinske na tanko znane, zarad šole pa je bila celó obravnava v deželnem zboru, natisnemo ta sestavek le na posebno željo gosp. dopisnika.

to pač vé vsak, kdor naš kraj pozná in vé, kaj se je poprej pri nas vse godilo, dokler duhovnega nismo imeli. Predno smo duhovnega dobili, bila je naša stara cerkva majhna z 2 zvonovoma; zidali smo lep nov farovž, leta 1852. tudi novo cerkev in pred 3 leti smo napravili tretji zvon, ki tehta čez 20 centov, tako, da je zdaj le malo farnih cerkvá tako lepih kakor je naša. Pozabiti pa tudi ne moremo, kaj nam so ranjki škof Anton Alojzi obetali. Rekli so nam možem, ki smo k njim prišli: naredite Žabenčanje novo cerkev, potem vam dam tudi krstni kamen. Mi smo cerkev naredili, škof so pa umrli, in še zdaj nimamo krstnega kamna pa tudi pokopališča ne; oboje bi bilo pri nas zelo potrebno, ker morejo iz daljnega Bitna 1½ uro mimo naše cerkve v Loko nositi krstit in pokopavat. Kakor sem gori rekel, da je pri nas duhoven potreben, tako potrebna bi bila stalna duhovnija; zapisanih je k nam blizo 1000 duš, pa tudi kmetje so bolj premožni kakor drugod. Ravno tako potrebna nam je tudi šola. To spoznavši pred kakimi 5 leti začeli smo prositi tudi za šolo, al tudi ta je se nam ovirala. Vendar smo jo dobili, naredili smo šolsko poslopje lepo skoraj kakor je farovž; se vé da tudi učitelja kakor duhovnega vzdržujemo na svoje stroške, in kakor so zadnje „Novice“ povedale, smo jo slovesno odprli na sv. Andreja dan.

Iz Sevnice na Štaj. (Vabilo.) Da se izvoli nov odbor in reši več društvenih zadev, bode v tukajšnji čitalnici velika skupščina v nedeljo 27. dne t. m. popoldne, v katero se prav vljudno vabijo vsi čast. društveniki.

Iz Ljubljane. (Daritev oblačil ubozim šolskim otrokom preteklo nedeljo) je čitalnico našo zapisala zopet med ona društva, katerim ni samo radovanje cilj in konec, temuč tudi milodarnost. Dobilo je popolno obleko od nog do glave 59 fantičev, 45 pa dekličev, in tako res, kakor je gosp. dr. Orel rekel v začetnem govoru, do brotljivo to drevo poganja od leta do leta čvrsteje korenike. Gosp. dr. Orel in pa prečastiti stolni dekan g. dr. Pogačar namesti umrlega gospoda prošta Kosa, kterega se je z milimi besedami spominjal, sta s primernima govoroma začela in končala slovesnost, katero je visokorodna baronovka, gospá deželnega gospoda predsednika povzdignila s tem, da je delila obleko po redu, kakor je vrli gosp. učitelj Močnik klical imena obdarovancev. Kakor druga leta je tudi letos pevski zbor čitalničin pel primerne pesmi. Predaleč bi morali seči, ako bi popisati hoteli, kako se je vršilo vse delo od začetka do konca; naj povemo tedaj le to, da, kakor je bila gosp. dr. Orlova rodovina začetnica te naprave, tako je bila tudi letos voditeljica in središče njeno, okoli ktere se je več tednov sukalo pridnih rok blizo 40 gospá in gospodičin, ki so v čitalnični sobi ali doma šivale obleko in dodelale za 100 otrok razun obuval vse; gospá Ernestina Pleiweisova in gospod Schwarz pa sta po dvoje oblačil še posebej doma dala napraviti; tudi gospá Tavčarjeva je dodala obleke za 4 dekleta. Šivarskemu mojstru gosp. Maršalek-u pa gré spet letos še posebna hvala za neutrudljivo pomoč njegovo, da je brezplačno prirezaval vso obleko, in čevljarskemu mojstru gosp. Drašlerju, da je prevzel skrb za obuvala prav po nizki ceni. Hvala gré tudi 10 pekom, ki so darovali belega kruha in gospodičini Jerajevi, ki je darovala poln jerbas jabelk, da je vsak otrok povrh obleke še veliko štruco in jabelk dobil. Če pomislimo, da se je z všteto milodarno „besedo“ nabralo v gotovem denarji 504 gold. (za katero nabiro se je posebno gosp. dr. Zupanec lepo trudil), in če prištejemo blagó, ki so ga dobrotniki in dobrotnice darovale, v vrednosti najmanj za 150 gold., in doštejemo vrh tega še, kar so

z delom svojih rok prislužile gospé in gospodičine, more se ceniti vsa daritev na dobrih 900 gold. Gotovo lepa pomoč ubogim našim!

— (Zahvala.) V dolžnost si štejem, da se javno zahvaljujem vsem blagim dobrotnikom in dobrotnicam za njih bogate milodare in neutrudljivo marljivost o, po kateri so pripomogli, da je bilo letos obdarovanih 32 otrok naše šole, bivajočih v Št. Jakobski in trnovski fari. Spolnovaje to svojo dolžnost tudi v prihodnje priporočam našo ubogo mladino blagosrečnim dobrotnikom in dobrotnicam v našem mestu.

Janez Rozman,
zač. ravnatelj mestne glavne šole pri sv. Jakobu v Ljubljani.

— (Pravila učiteljskega društva za Kranjsko) je c. k. deželna vlada potrdila. Vredništvo „Učit. Tovarša“ začasno sprejema ude, naj so učitelji ali drugi šolski prijatelji. Za vpisnino se plača 1 gold., letnina pa tudi 1 gold. znaša za vnanje ude; oni pa, ki bivajo v Ljubljani in okolici njeni, plačajo po 2 gold. letnine. — Pravila katoliškega društva niso potrjena; tako saj naznanja „Tagblatt“, in on to vse pred vé, kakor sam začasni odbor!

— Artistično-litografični inštitut gosp. Ant. Hartinger-ja na Dunaji je po nasvetu naše kmetijske družbe gosp. Janezu Zalokarju, dobroznanemu pisatelju kmetijskih knjig, izročil prestavo nemških razjasnil v slovenski jezik lepe knjige, ki v podobah predstavlja kmetijsko-gozdarsko gospodarstvo. To delo, za šolo in domač poduk pripravno, bode kmalu dodelano, in kakor gosp. Hartinger piše odboru kmetijske družbe, je presvitli cesar iz lastne blagajnice podariti blagovolil velik znesek, da se šolam vseh dežel iz tega denarja brez plačila pošljejo te podobe.

— (Prvi koncert mestne godbe) je po premaganih mnogih težavah, ki so vsacemu novemu početju na poti, bil v nedeljo popoldne ob ½5 uri v reduti. Dvorana ni bila polna, kakor je bilo želeti, in sicer zato ne, ker čas koncertu res ni ugoden bil in ker tiste stranke, čegar usta so zmiraj polne „Gemeindeinteressen“ in tacih fraz več, ni bilo videti med poslušavci. Program je obsegal mnogo zanimivih točkov in le en glas je bil, da godba pod vodstvom kapelnika gosp. Wahl-a je prav dobra. Najmičnejše številke so bile samogodbe na goslih, eufonu, trobilu in flavti. To so vsi izvrstni umetniki, s kterimi se mestna kapela res sponašati more! Če tudi so bile z veliko pohvalo sprejete vse produkcije, je tem umetnikom najživejša hvala donela, in to po pravici. Tudi Wahl-ova overtura, še bolj pa Titelnova iz slovanskih pesem sestavljena je bila z živahno pohvalo sprejeta. Če pomislimo, kako težko je različne moči, kjer drug ni družega vaje, zediniti v harmonično delovanje, moremo pač prav zadovoljni biti s to prvo produkcijo, in v prihodnje pričakovati, da bode ta nova kapela — prva ljubljanska — mestu našemu in tudi vnanjim krajem, ako je bojo potrebovali, prav na veselje godla. — Danes napravi večerno zabavo v gostilnici „pri Slonu.“

— (Gerbčeve „cerkvene pesmi“ z „sv. mašo“) uni-dan v našem listu napovedane, so ravnokar prišle na svetlo. Obe kompoziciji kažeta, da skladatelja navdaja pravo pobožno čutje, kajti v vsaki melodiji vlada čist cerkvenim pesmam ves primerjen sklad. V „maši“ (delu 6.) sicer na nekterih krajih in zlasti v „Tantum ergo“ nahajamo sledje akordov nekako presiljeno in okorélo, al v „pesmih“ (delu 8.) teče sledje melodij in harmonij tako brez vse sile, tako lahko in tako enakomerno, da gré res velika hvala bistri glavi skladateljevi. Najnovejše delo (8.) obsega dve božični pesmi in molitev za samospev in zbor s spremstvom orgelj, in pa 5 čveteroglasnih pesmi, ktere so še posebno izvrstne. Sploh

živo priporočamo obojno delo rojakom našim in želimo, da bi se pele te pesmi povsod, kjer Bogu pesmi poje jezik slovenski.

— V Mengeš pride za fajmoštra gosp. Fr. Fik, zdaj fajmošter pri M. D. v Rojah na Koroškem. Ta župnija se oddaja žlahti ustanovitelja.

— V pondeljek so zaprli kasirja K—do cesarske glavne kase, ki je polagoma okradel cesarsko blagajnico za več kot 11.000 gold. Kakošno pač je bilo tu nadzorstvo, ker so neki v celih šopkih, ki so imeli bankovci biti, našli le prazen papir in namesti šestice cele žakljčke krajcarjev?!

— „Triglav“ — sila nam potrebni nemški časnik — naznanja, da prihodnje leto bode izhajal dvakrat na teden. Kdor je res rodoljub in nemške časnike bere, naj se naroči na-nj, da tudi v nemškem jeziku imamo zagovornika narodnih naših pravic.

Ker tudi najviša c. k. dunajska sodnija ni vslišala pritožbe lastnika in vrednika Triglavovega gosp. Graselija, ima, zaradi sestavka: „naši nemški liberalci“ obsojen, za 5 tednov 3. januarja v zapor iti.

— (Še ne zadnja beseda!) Ker mi nikakor ni mogoče dospeti do one olikanosti nemške kulture, s katero me je počastil „Tagblatt“ v 104. listu in ktera se popolnoma sklada z jezikovanjem hlapčonskim, zato le to očitno gosp. Dežmanu obljubim, da mu bodem pri vsaki priliki, kakor dozda, očitil nevednost njegovo v mojem poslu in da me nikakor ni volja, da bi se po nemškutarskih kulturonošcih dal — da govorim v Tagblattovem jeziku — „na tla pogaziti.“

Sollmajer.

— (Poberki iz „Tagblatta.“) „Tagblattu“ ni bilo po godu, da so poslednje „Novice“ povedale, kar so izvedele o hlimbi nekterih zaradi nemile smrti Kosove. Dobro vemo, da se take „prikazni“ ne slišijo rade; al dolžnost nam je, da jih povemo — na znamenje tistim, ki za pravično narodno stvar, za katero je vseskozi pogumno stal tudi nepozabljivi naš prošt, nimajo družih besed kot „ultra“, „klerikal“, „fevdal“ in sto družih psovek! Da se je „Tagblatt“ nepozvan o naši opazki oglasil, spominja nas znanega pregovora, da „zavcili...“ V 107. listu, kjer „Novicam“ pripisuje „Tagbl.“ „Oberleitung“ Wolfovega slovnika, o kateri „Novice“ same nič ne vedo, ker ranjki knezoškof Wolf so bili sami mož za to, da so v svojih rokah držali vodstvo slovnikovo, g. Čigale pa tudi ves mož za to, da mu je bil vrednik in pisatelj, imenuje celó gosp. prof. Lesarja „Programmrecensenten der Novice“! Pa saj eno manj ali več narobe povedati ne briga patronov „Tagblattovih“ celó nič. Hvala Bogu, da „Novice“, ki pretresajo programe iz vseh krajev, niso vezane na tako tesno koterijo pisateljev, kakor je to znano o „Tagblatt-u“, ki če kakih 4—5 glav šteje, lahko reče: „und sieh', es fehlt kein theueres Haupt“! — Konečno se morajo „Novice“ še očitno spovedati, da unidan, po „Tagblattu“ zapeljane, so se zlagale, ker so mu verjele, da minister Berger nima otrok. Iz Dunaja se nam naznanja, da jih ima, in da zato tudi noben dunajski časnik ni dementiral one novice, zaradi ktere v „Tagblattu“ „entbrannte Carl's gift'ger Groll.“ Tako pa je „Tagblatt“ kriv, da se še drugi zlažejo. Bog mu odpusti njegove grehe!

— (Naznanilo in vabilo.) 26. dne t. m. (na dan sv. Štefana) je občni zbor narodne čitalnice. Po predsednikovem govoru je program občenega zbora ta-le: Sporočilo tajnikovo, sporočilo blagajnikovo, predlogi posamesnih udov, volitev predsednika, blagajnika in odbornikov. — Začetek zbora ob 11. uri. Vsi častiti družbeniki se vljudno vabijo v zbor.

Odbor čitalničin.

— (Dramatično društvo) napravi v soboto 26. dne t. m. v čitalnični dvorani gledališčno predstavo, ktera se bo začela ob 7. uri zvečer in h kateri vljudno vabi družbenike narodnih društev, pa tudi druge prijatelje narodne dramatike, ki niso udje, odbor.

— Čitalnica napravi zadnji dan tega leta, to je, na večer sv. Silvestra veliko veselico, in vabi v ta namen vse častite ude čitalnice, Sokola in dramatičnega društva. Program tej posebni zabavi je: I. **Kralj Vondra**, šaljiva opera od Josipa Illnera v 3 djanjih. *Osebe*: Vondra XXVI., kralj vseh Tarokanov itd.; Cimfrlina, njegova ljubeznjiva in precartana princezinja itd.; Eldorado, žlahtnič na kraljevem dvoru itd.; Hassan, kraljev general-inšpektor itd.; Pakan, prvi dvorni klavec itd.; knez Arnešt Sebastian Krišpin Čavalari de los Parados, kraljev poverjenik itd.; en helebardir; zbor in sicer: a) vojvoda Jakob Antonin Zamazalski; b) kurfiršt Pankrac Tatranski; c) grof Serapion Damasus Banda; d) marquis Koloman Etienne St. Ventrebleu; e) lord Žorž Viljem Hostingsham; f) grof Severin Balzannin Viktorin Saturn Bačkorovič; g) baron Alfons Kristijan Kolofoti; h) vitez Bruno Šobovič iz Požamhovega. Mnogo družih plemenitašev, sluge, cel regiment kraljeve garde, ljudstvo, publikum in narod. Godí se v Gradaščaniji. — II. Loterija. III. Gdje stanak moj? Čveterospev Lisinskoga. IV. Pochod, zbor Blodnika. V. Brenčelj. VI. Godba. VII. Radostno potovanje, zbor. VIII. Konečna deklamacija. — Začetek ob 7. uri zvečer, konec ob polnoči. — Vstopnice se dobivajo 29., 30. in 31. dne t. m. vsaki popoldan od 2. do 4. ure v čitalnici. Opominja se, da ta veselica je samo za ude gori imenovanih društev, in tudi vsak teh si mora oskrbeti vstopnico.

Očitna zahvala.

Žena Jera Jelenčeva, obdarovana s trojčki, se vsa vesela ponižno zahvaljuje za prejete darove: od prečastitega c. k. deželnega predsednika gosp. pl. Konrada Eybesfeldskega 10 gld., od neimenovane dobrotnice 2 gold., po gosp. Vazu Petričiču 11 gold. Vredništvo.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. V saboto je nehal državni zbor in zbornica poslancev praznuje do 15. januarja. Pred razhodom je volila odbornike v odbor za preuredbo zemljišnih davkov; g. dr. Tomanu je obveljalo, da tudi kranjska dežela ima svojega zastopnika v tem odboru in sicer g. Svetca; Primorci imajo g. Črneto, Štajarci g. Plankensteiner-a, Korošci g. dr. Mertliča, Dalmatinci škofa Knezevića itd. Brez vse debate je zbornica dovolila, da vlada sme davke pobirati prve kvatre prihodnjega leta po dozdanji meri. — Z veliko večino glasov je zbornica odbila zahtevanje tirolske deželne sodnije, da bi poslanca prof. Greuter-a, ki je zaradi nekega govora v zboru kat. društva tožen razžaljenja Njih Veličanstva in kaljenja miru, smela za čas državnega zbora v preiskavo vzeti. — Dunajski časniki skor brez izjeme vsi, so ob obletnici decemberske ustave (21. dec.) zeló potrti. „N. Wiener Tagblatt“ toži, da je ustava pretesna, da bi vse narode avstrijske enako zadovoljne v svoje naročje vzela, in da bo treba jo razširiti; drugi pa tožijo, da je v mnogih točkah še mrtvo pismo. „Sprava z vsemi narodi!“ to je tudi naš vedni klic. — Pariški list „L' Epoue“ prinaša dopis iz Dunaja, v katerem se pripoveduje, da je ravnatelj česke namestnije general Koller pisal državnemu vojnemu ministru Kuhnu, da mu je nemogoče voditi namestništvo, če se ne naredi v kratkem sprava